

FAN, TA'LIM VA AMALIYOT INTEGRATSIYASI

ISSN: 2181-1776(E) | SJIF 2023: 6.907

Xudoyberdiyeva Janona
Rustamovna

O'Zpfiti mustaqil izlanuvchisi

PEDAGOGLARNING UZLUKSIZ KASBIY RIVOJLANTIRISH VA MALAKA OSHIRISH JARAYONINI TASHKIL ETISH

Uzluksiz ta'lim kadrlar tayyorlash tizimining asosi, O'zbekiston Respublikasining ijtimoiy – iqtisodiy taraqqiyotini ta'minlovchi, shaxs, jamiyat va davlatning iqtisodiy, ijtimoiy, ilmiy – texnikaviy va madaniy ehtiyojlarini qondiruvchi ustuvor soha bo'lib, ijodkor, ijtimoiy faol, ma'naviy bosh shaxsning shakllanishi va yuqori malakali raqobatbardosh kadrlarning tayyorlashi uchun zarur shart – sharoitlarni yaratadi. O'zbekiston Respublikasida uzluksiz ta'lim kadrlar tayyorlash tizimining asosi, ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyotni ta'minlovchi, shaxs, jamiyat va davlatning, ilmiy-texnikaviy va madaniy ehtiyojlarini qondiruvchi ustuvor soha bo'lib, ijodkor, ijtimoiy faol, ma'naviy boy shaxsning shakllanishi va yuqori malakali raqobatbardosh kadrlarning jadal tayyorlanishi uchun zarur shart-sharoitlarni yaratadi.

Darhaqiqat, uzluksiz ta'lim jarayoni shaxsning har tomonlama qaror topishi uchun eng qulay davr sanaladi. Mazkur davrda shaxs fan asoslari hamda kasb-hunar ma'lumotlarini o'zlashtiradi, yuksak ma'naviy-axloqiy sifatlarga ega shaxs va malakali kadr sifatida kamol topib boradi. Unda muayyan dunyoqarash shakllanadi.

Ma'lumki, ta'lim - tarbiya insonga borliqni anglash sir asrorlarini tushunish, tinimsiz rivojlanayotgan dunyoga moslashish, dunyoqarashini shakllantirish, nihoyat, jamiyatni insonparvarlantirishga hissa qo'shish imkonini yaratadi. Har qanday davlatning qudrati va rivojlanish darajasini aynan ta'lim tizimi aniqlab beradi. Davlatning ushbu tizimga munosabati, uning kelajagini belgilaydi.

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020 yil 6 noyabrdagi “O'zbekistonning yangi taraqqiyot davrida ta'lim-tarbiya va ilm-fan sohalarini rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida”gi PF - 6108-son Farmoni va mazkur

Farmon ijrosini ta'minlash maqsadida 2020 yil 6 noyabrda qabul qilingan "Ta'lim-tarbiya tizimini yanada takomillashtirishga oid qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi PQ-4884-son qarorda mamlakatimiz ta'lim-tarbiya va ilm-fan sohalarini takomillashtirish, jamiyatimizda o'qituvchi va pedagog xodimlar, ilmiy va ijodkor ziyolilarga bo'lgan hurmat e'tiborni yanada oshirish, o'qituvchilarning kasbiy mahoratini rivojlantirish, tizimda xususiy sektor ishtirokini kengaytirish maqsadida O'zbekistonning yangi taraqqiyot davrida ta'lim-tarbiya va ilm-fan sohalarini yanada rivojlantirishning asosiy yo'nalishlari belgilab berildi. Bilimga asoslangan iqtisodiyot ta'lim va kasbiy tayyorgarlikning yangi modellarini talab qiladi. Bunda davriy malaka oshirishdan farqli ravishda ijtimoiy va iqtisodiy muvofiqlik imkoniyatiga ega bo'lgan «hayot davomida o'qish» tamoyili asosida uzluksiz malaka oshirish tizimini takomillashtirib borish maqsadga muvofiq hisoblanadi. Pedagoglarning malakasini oshirish tizimida metodik tayyorgarligini takomillashtirish, uzluksiz kasbiy rivojlantirishning ko'p jihatdan nazariy yoritilishiga qaramay, jamiyat, fan va ta'limning yangi yo'nalishlari o'qituvchini innovatsion metodik tayyorgarligini takomillashtirish, uzluksiz kasbiy rivojlantirish zaruriyatini kuchaytiradi. Pedagoglarning uzluksiz malaka oshirish jarayonining asosiy maqsadi – rahbar va pedagog xodimlar shaxsiga va ularning kasbiy faoliyatiga qo'yilayotgan zamonaviy talablar bilan mavjud ijtimoiy-iqtisodiy shartsharoitlarda ular oldida turgan ta'limni modernizatsiya qilish, yangilash hamda rivojlantirish bilan bog'liq muammolarni, shuningdek, rahbar va pedagog xodimlarning o'z kasbi va lavozimi yo'nalishidagi pedagogik va boshqaruv funksiyalarini bajarishga tayyorligining yetarli darajada emasligi o'rtasidagi nomuvofiqlikni bartaraf etishdan iborat bo'lishi zarur.

Ta'lim tizimida uzluksiz malaka oshirish jarayonining barcha bosqichlari va yo'nalishlarida pedagog xodimni o'z kasbiy tajribalarini, professional kompetentligini anglashga, tahlil qilish va baholashga, ehtiyojlarni aniqlash va to'ldirishga yo'naltirish zarur. Mazkur jarayonda pedagog xodimning nafaqat kasbiy, balki shaxsiy-ijtimoiy maqomini o'stirish masalasiga ham jiddiy e'tibor qaratish kerak. Chunki, malaka oshirish jarayoni pedagog xodimlarning nafaqat kasbiy, shu bilan birga yashash tarzi va hayotiy muammolarini hal etishga ham qaratilishi kerak.

Pedagoglarning uzluksiz malaka oshirish jarayoni samaradorligi, mazkur jarayonning natijasiga ta'sir ko'rsatuvchi quyidagi bir qator omillar orqali ifodalanadi:

kasbiy faoliyatning yuqori darajasiga erishishga undovchi motivatsion xatti-harakatlarni ifodalovchi omillar;

natijaga erishish uchun yo'naltirilgan mavjud hatti-harakatlar izchilligi bilan bog'liq bo'lgan omillar;

kasbiy faoliyatda muvaffaqiyatga erishish choralarining subyektiv asoslari bilan bog'liq bo'lgan omillar;

shaxsiy rivojlanish ehtiyojlarini vujudga keltiruvchi ijtimoiy (tashqi), biopsixologik (ichki), pedagogik (tashkil etuvchi) va yo'naltiruvchi omillar.

Mazkur omillarning ta'sir ko'rsatish darajasi ta'lim muassasasidagi ta'limiy muhit, tarbiyaviy munosabatlar va ularning rivojlanish darajasi orqali ifodalanadi.

Jamiyatimizda ro'y berayotgan tub o'zgarishlar ta'limning uzluksizligi va individuallashtirishini, demokratlashuvi va shaxsga yo'naltirilishiga sabab bo'lmoqda. Ta'limda har qanday o'zgarishlar bo'lishidan qat'iy nazar, pedagog jamiyat taraqqiyotining asosiy targ'ibotchisi, bosh strateg va texnolog bo'lib qolaveradi.

Adabiyotlar.

1. Ibragimov A.A. Pedagogning individual ta'lim trayektoriyasi: mohiyati va amalga oshirish bosqichlari// Samaqand davlat universiteti ilmiy axrorotnomasi. - 2017.-6-son. –B. 104-108
2. A. SH. Bekmurodov, Z.Y. Karimov — Bosh maqsadimiz - keng kolamli islohatlar va modernizatsiya yo'lini qafiyat bilan davom ettirish. Toshkent - 2013.
3. Azizxo'jaeva N.N. O'qituvchi mutaxassisligiga tayyorlash texnologiyasi. -T.: TDPU, 2000. - 52 b.
4. Goziev Yo. Yo. «Umumiy psixologiya» 1-2-tom. Toshkent-2002y.
5. Yuldoshev J. Yangi pedagogik texnologiya: yunalishlari, muammolari, yechimlari. «Xalq ta'limi», 1999 yil, 4-son, 4-11 betlar.
6. Mahmudov M. O'quv materialini didaktik loyihalash tizimi. «Pedagogik mahorat», 2002 yil, 3-son, 3-11 betlar.